

BS. CKII. Lê Thị Đĩnh -

GIỚI THIỆU

Vào tháng 12 năm 2019, một đợt bùng phát coronavirus mới ở người bắt đầu ở Vũ Hán, tỉnh Hồ Bắc, Trung Quốc và sau đó lan sang hàng chục quốc gia khác trở thành đại dịch toàn cầu. Virus corona 2 gây hội chứng hô hấp cấp tính (SARS-CoV-2) đã được phát hiện là nguyên nhân gây ra viêm phổi COVID-19. Thời điểm hiện tại đã có trên 1 triệu trường hợp nhiễm bệnh và hơn 53 nghìn trường hợp tử vong trên toàn cầu, mặc dù tỷ lệ tử vong có thể cao hơn. Bệnh do chủng coronavirus mới (COVID-19) là một bệnh truyền nhiễm mới, biểu hiện chủ yếu là bệnh hô hấp viêm phổi cấp tính nhưng có thể ảnh hưởng đến nhiều cơ quan như thận, tim, đường tiêu hóa, máu và thần kinh hệ thống. Phần lớn số lây nhiễm ban đầu không biểu hiện bất kỳ triệu chứng nào hoặc triệu chứng giống như bệnh cúm như, sốt, ho. Các biểu hiện lâm sàng phổ biến của COVID-19 là sốt (98%), ho (76%), và đau cơ và mất mùi (mũi loãng 18%). Các triệu chứng nhiễm trùng đường hô hấp trên với chảy nước mũi và ho có đờm là không phổ biến, ngoài trẻ em. Khoảng 16-20% trường hợp đã được phân loại là nặng hay nghiêm trọng.

COVID-19 dễ lây nhiễm các chủng coronavirus trước đây (hội chứng hô hấp cấp tính nặng (SARS-CoV) và hội chứng hô hấp Trung Đông coronavirus (MERS-CoV)). COVID-19 lây truyền từ người sang người qua các giọt bắn khi ho hoặc hắt hơi, phân hoặc tiếp xúc trực tiếp, thời gian ủ bệnh (khoảng thời gian từ khi nhiễm đến khi xuất hiện triệu chứng) ước tính từ 1 đến 14 ngày (thường là 3 đến 7 ngày). Lây nhiễm COVID-19 có thể xảy ra ngay cả trong thời gian ủ bệnh. Phụ nữ mang thai, trẻ sơ sinh và người già và bệnh nhân mắc bệnh đi kèm (như đái tháo đường, tăng huyết áp, tim mạch, bệnh phổi mãn tính và bệnh thận mãn) dễ bị tổn thương bởi COVID-19 và có khả năng bị bệnh nặng hơn. Nhiễm COVID-19 đã được báo cáo ở mọi lứa tuổi, kể cả trẻ em.

2 / 6

KHUY N CÁO DÀNH CHO NHÂN VIÊN Đ N V CH Y TH N NHÂN T O

Đ i v i khoa phòng và nhân viên y t

1. T i các i vào và khu v c ch , nên đ t các áp phích/thông báo đ c p n i b t các tri u ch ng nhi m COVID-19.
2. T i các i vào và khu v c ch , nên đ t các áp phích/thông báo mang các thông đ p giúp t v n v các bi n pháp v sinh (quy trình r a tay/v sinh và cách ho/h t h i).
3. M t nhóm nhân viên y t bao g m các bác sĩ i c máu, nhân viên đ i u d ng và k thu t viên c n đ c đào t o v ki n th c lâm sàng c p nh t v b nh đ ch COVID-19, thông báo v nguy c nhi m trùng, các công c phòng ch ng đ ch b nh và h ng d n t chính ph , xã h i h c và lãnh đ o b nh vi n. Ghi i và l u gi danh sách nhân viên trên b i các đ n v i c máu b nh vi n.
4. Thông tin v du l ch, đ i i, ngh nghi p, đ a ch liên l c và ti n s ti p xúc d ch (clus-ters) (TOCC) c a t ng nhân viên y t , b nh nhân ch y th n, thành viên gia đình c a h , c dân c a cùng m t t ch c và đ ng nghi p t i n i làm vi c nên đ c thu th p và c p nh t th ng xuyên.
5. Các khuy n cáo chăm sóc m i nh t và thông tin v d ch b nh c n đ c c p nh t và g i đ n t t c nhân viên chăm sóc y t.
6. Các ho t đ ng nhóm, bao g m nhóm l n, nhóm nghiên c u và nhóm th o lu n các tr ng h p lâm sàng nên đ c tránh ho c gi m thi u.
7. Nhân viên nên ăn u ng vào các th i đ i m khác nhau đ tránh các b a ăn cùng nhau. Nên tháo kính, kh u trang và mũ tr c b a ăn và r a tay đ i dòng n c ch y. Nói chuy n trong b a ăn nên đ c gi m thi u đ gi m s phát tán c a các gi t b n.
8. Nhân viên nên t theo dõi các tri u ch ng c a mình và nên thông báo cho lãnh đ o trong tr ng h p h ho c thành viên gia đình c a h xu t hi n các tri u ch ng g i ý nhi m COVID-19.
9. Ki m soát i vào, xác đ nh và phân lu n nh ng ng i có nguy c b nhi m, đo nhi t đ c th , r a tay, đeo kh u trang (ph u thu t ho c N95) thích h p trong su t quá trình i c máu, kh trùng máy, v sinh môi tr ng, đ i u ki n thông thoáng.
10. Không ch m vào b nh nhân ho c s đ ng ng nghe tr khi c n thi t

Đ i v i vi c qu n lý b nh nhân

1. T t c b nh nhân nên đ c theo dõi nhi t đ khi đ n i c máu.
2. B nh nhân và ng i đi cùng nên đ c kh khu n tay khi vào phòng i c máu.
3. B nh nhân nên tránh các b a ăn trong quá trình i c máu. H có th mang theo th c phẩm ti n i nh k o đ ngăn ng a h đ ng huy t.

4. B_onh nh_on b_os t_o ho_oc có tri_ou ch_ong hô h_op nên g_oi đ_on v_o l_oc máu tr_oc khi đ_on, đ_oc đánh giá trong phòng ho_oc khu v_oc tách bi_ot v_oi khu v_oc l_oc máu và nên đ_oc ki_om tra nhi_om COVID-19. B_onh nh_on nghi ng_o nhi_om COVID-19 nên đ_oc áp d_ong "Mô hình chăm sóc l_oc máu c_o đ_onh" nh_o đ_oi đây trong th_oi gian cách ly 14 ngày.

- N_oi đ_ou tr_o l_oc máu: b_onh nh_on nên ti_op t_oc ch_oy th_on nh_on t_o t_oi trung tâm ch_oy th_on nh_on t_o ban đ_ou và không thay đ_oi sang trung tâm khác.

- Ca l_oc máu và nh_on viên l_oc máu: Không thay đ_oi ca l_oc máu và nh_on viên chăm sóc đ_o h_on ch_o nhi_om khu_on và lây nhi_om chéo.

- B_onh nh_on c_on ph_ou thu_ot đ_ong vào m_och máu nên đ_oc ki_om tra ch_ong coronavirus m_oi tr_oc khi ph_ou thu_ot. Các ho_ot đ_ong trên b_onh nh_on b_o nhi_om ch_ong coronavirus m_oi đ_oc xác nh_on ho_oc nghi ng_o nên đ_oc th_oc hi_on trong m_ot phòng đ_oc ch_o đ_onh v_oi s_o b_oo v_o c_on thi_ot cho nh_on viên y t_o.

- Giao thông: Giao thông công c_ong không nên đ_oc s_o d_ong. B_onh nh_on nên s_op x_op ph_ong ti_on giao thông cá nh_on và đi l_o trình c_o đ_onh. Nh_on viên đ_oa đón và ng_o i h_o t_ong nên đeo kh_ou trang ph_ou thu_ot ho_oc kh_ou trang N95 trong su_ot quá trình đ_oa đón b_onh nh_on.

- T_ot c_o các b_onh nh_on b_os t_o nên đ_oc ki_om tra nhi_om ch_ong coronavirus m_oi và nên đ_oc l_oc máu vào ca cu_oi cùng trong ngày cho đ_on khi lo_oi tr_o nhi_om COVID-19.

- Tuy_on đ_ong vào b_onh vi_on và đ_on v_o l_oc máu: Không nên đ_oa đón và th_o v_oi các b_onh nh_on ch_oy th_on khác. Nên tránh đi vào và ra ngo_oi v_oi các b_onh nh_on khác cùng m_ot lúc. Các tuy_on đ_ong, ch_o đ_o và th_oi gian v_on chuy_on b_onh nh_on nên đ_oc c_o đ_onh.

- Các c_onh báo trong đ_on v_o l_oc máu: B_onh nh_on không nên g_on, v_oi kho_ong cách ít nh_ot là 6 feet (183 cm) so v_oi các b_onh nh_on khác; khu v_oc đi_ou tr_o và ch_o đ_oi nên có đi_ou hòa không khí và thông gió t_ot đ_o lo_oi b_o các gi_ot b_on trong không khí.

- Nh_on viên chăm sóc: T_ot c_o các nh_on viên tham gia chăm sóc b_onh nh_on tr_oc ti_op c_on đ_oc b_oo v_o toàn đi_on, bao g_om qu_on áo b_oo h_o khôngth_om n_oc dài tay, đ_oi mũ, kính b_oo h_o, găng tay và kh_ou trang y t_o (lo_oi m_ot n_o ph_ou thu_ot tr_o lên). V_o sinh tay ph_oi đ_oc th_oc hi_on nghiêm túc.

- Máy l_oc máu: Thi_ot b_o có th_o ti_op xúc v_oi b_onh nh_on ho_oc v_ot li_ou có kh_o năng b_o nhi_om nên đ_oc kh_o trùng theo các quy trình chu_on.

5. N_ou m_ot tr_ong h_op m_oi đ_oc xác nh_on ch_on đoán ho_oc nghi ng_o cao nhi_om COVID-19 t_oi các trung tâm l_oc máu, vi_oc kh_o trùng ph_oi đ_oc ti_on hành ngay l_op t_oc. Các khu v_oc ti_op xúc g_on v_oi nh_ong b_onh nh_on này không nên đ_oc s_o d_ong cho các b_onh nh_on khác cho đ_on khi b_o đ_oc làm s_och.

6. Ch_ot th_oi y t_o t_o b_onh nh_on xác nh_on nhi_om ho_oc nghi ng_o nhi_om COVID-19 nên đ_oc coi là ch_ot th_oi y t_o truy_on nhi_om và đ_oc x_o lý theo quy đ_onh.

7. Thông báo vⁱ i B^h Y T^h trong tr^h ng h^h p nghi ng^h ho^c xác nh^h n nhi^h m COVID-19.

KHUY^h N CÁO CHO THÀNH VIÊN GIA ĐÌNH VÀ NG^h i CHĂM SÓC

1. T^h t c^h thành viên trong gia đình s^h ng cùng vⁱ i b^h nh nhân ph^h i tuân th^h các th^h n tr^h ng và khuy^h n cáo cho b^h nh nhân đ^h ng^h a lây nhi^h m COVID-19 t^h ng^h i sang ng^h i trong gia đình, nh^h ng vi^h c này bao g^h m: ki^h m tra thân nhi^h t, v^h sinh ch^h ng nhi^h m khu^h n cá nhân t^h t, r^h a tay, và k^h p th^h i thông báo khi nghi ng^h có ng^h i có kh^h năng b^h lây nhi^h m.

2. B^h nh nhân ch^h y th^h n nhân t^h o có thành viên gia đình ho^c ng^h i chăm sóc ph^h i cách ly c^h b^h n có th^h đ^h c l^h c máu nh^h bình th^h ng phù h^h p trong giai đo^h n 14 ngày.

3. Khi thành viên gia đình ho^c ng^h i chăm sóc đ^h c xác nh^h n là ca nhi^h m, nên đánh giá và đ^h u tr^h l^h c máu cho b^h nh nhân cho phù h^h p vⁱ i quy trình và khuy^h n cáo nêu bên trên.

Tóm l^h i, COVID-19, m^h t căn b^h nh gây ra b^h i m^h t lo^h i coronavirus m^h i, là m^h i đe đ^h a l^h n c^h a con ng^h i trên toàn c^h u đã bi^h n thành đ^h i đ^h ch. Tác đ^h ng c^h a lây nhi^h m này ^h nh^h ng ng^h i m^h c b^h nh CKD ch^h a đ^h c nghi^h n c^h u đ^h y đ^h và vi^h c qu^h n lý b^h nh nhân ch^h y th^h n nhân t^h o nghi ng^h đã ti^h p xúc vⁱ i COVID-19 nên đ^h c th^h c hi^h n theo các phác đ^h nghi^h n ng^h t đ^h gi^h m thi^h u r^h i ro cho các b^h nh nhân khác, nhân viên y t^h chăm sóc và nh^h ng ng^h i chăm sóc cho b^h nh nhân này.

TÀI LI^h U THAM KH^h O

1. Wang D, Hu B, Hu C, et al. Clinical Characteristics of 138 Hospitalized Patients With 2019 Novel Coronavirus-Infected Pneumonia in Wuhan, China. JAMA,2020. doi:10.1001/jama.2020.1585.

2. World Health Organization. Report of the WHO-China Joint Mission on Coronavirus Disease 2019 (COVID-19). Available at <https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/who-china-joint-mission-on-covid-19-final-report.pdf>. Accessed 02 Mar 2020

3. Huang C, Wang Y, Li X, Ren L, Zhao J. et al. Clinical features of patients infected with 2019 novel coronavirus in Wuhan, China. The Lancet 2020; 395: 497–506.

4. The National Health Commission of PRC. Guideline for diagnosis and treatment of novel coronavirus disease (version 6)[OB/EL]. 2020.02.18.University of Minnesota Center for Infectious Disease Research and Policy. COVID-19 Lab Guidance & Diagnostics. Available at <http://www.cidrap.umn.edu/covid-19/lab-guid-ance-diagnostics>. Accessed 15 Mar 2020.

5. <https://www.dpcedcenter.org/news-events/news/coronavirus-disease-covid-19-information-for-dialysis-patients/> ; accessed 9 March 2020.
6. <http://www.nicd.ac.za/diseases-a-z-index/covid-19/covid-19-prevention/> ; accessed 9 March 2020.
7. Chinese Society of Nephrology. Recommendations for prevention and control of new coronavirus infection in blood purification center (room) (First trial version). Chinese Society of Nephrology, 2 March 2020.
8. Hwang S-J. Guideline for dialysis facilities during COVID-19 outbreak, Taiwan Society of Nephrology, 16 February 2020.
9. American Society of Nephrology. Information for Screening and Management of COVID-19 in the Outpatient Dialysis Facility. February 28, 2020 <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/index.html> ; accessed 11 March 2020.
10. <https://www.era-edta.org/en/covid-19-news-and-information/> ; accessed 12 March 2020.

(Nguồn <https://www.theisn.org/881#recommendations-for-the-novel-coronavirus-2019-epidemic>)